

KOMISJA TURYSTYKI NARCIARSKIEJ
ODDZIAŁ STOLECZNY I ODDZIAŁ MIEJSKI PTTK

POLITECHNIKA WARSZAWSKA
KOŁO P.T.T.K. Nr 1
Warszawa, Pl. Jedności Robotniczej 1
tel. 21-00-7 wewn. 681
Oddział Międzyuczelniany

4

6 RAJD NARCIARSKI

KAMPINOS 21-23 styczeń 1972

ARCHIWUM KOŁA

Warszawa 1972 r.

KONFERENCJA TURYSTYCZNA
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO

"Epoka turystycznych fok i więźlic minęła bezpowrotnie. Jeszcze kilku "mamutów" przypinało foki, postępowi smarowali "lepniakiem", a na przełęczy przed zjazdem zeszkrobywali go fińskim nożem i smarowali na zjazd w zależności od śniegu dürschmidt'em, mix'em, parafina, bilgerf'm."

Tak pisze wspominając początek lat 30-tych Józef Kapeniak w "Tatrzańskich Diabłach".

W innym miejscu tej samej książki wykazuje, że biadania ówczesnej prasy nad upadkiem turystyki narciarskiej zostały w stu procentach potwierdzone przez historię powojennego narciarstwa.

Z tą historią i z tymi procentami to, Szanowny Panie Józefie jest trochę nie tak. Nie myślimy negować faktu, że zdecydowana większość narciarzy nie wymienia turystyki narciarskiej, a nawet, a może właśnie dlatego, że nigdy tego nie próbowała.

Na szczęście jest grupa ludzi, dla których magnesem większym od zatłoczonych tras zjazdowych w pobliżu popularnych wyciągów są opustoszałe zimą zbocza gór.

Co więcej, grupę tą zasilają coraz częściej ludzie bardzo młodzi, głównie studenci, którzy umiając dobrze jeździć znają rozkosze szusowania wygodną nartostradą, a mimo to idą odkrywać góry.

Epoka turystycznych fok i więźli nie minęła wcale tak bezpowrotnie, a lasami Puszczy Kampinoskiej może być doskonałym wstępem i przygotowaniem do turystycznych wypraw w góry.

Serdecznie Wszystkich
zapraszamy
KTN OS i OM PTK

Puszcza Kampinoska jest terenem częstych wycieczek i rajdów organizowanych przez mieszkańców Warszawy. Mało jednak osób interesuje się samą przyrodą tego terenu. W związku z VI Narciarskim Rajdem Kampinoskim chcemy więc Wam dać możliwość bliższego poznania kilku najciekawszych przedstawicieli flory i fauny Puszczy. Wędrując przez jej zakątki nie zapominajcie jednak o tym, że na terenie każdego parku narodowego objęte całkowitą ochroną są nie tylko gatunki roślin i zwierząt znajdujące się w wykazie gatunków prawnie chronionych, ale także wszystkie pozostałe. Wszystkie bowiem spełniają określoną rolę w biocenozie - zespole organizmów roślinnych i zwierzęcych, zamieszkujących wspólnie określony teren.

Ł O Ś /rys. - przewodnik Chłudzińskiego, str 33 i 35/

Jest jedynym przedstawicielem grubej zwierzyny w Puszczy Kampinoskiej. Należy on do rodziny jeleniowatych. Osiąga wielkość dużego konia i wagę do 500 kg, żyje ok. 20 lat.

Łoś ma wysokie nogi, krótką i grubą szyję oraz potężną głowę. Pod żuchwą zwisa charakterystyczna broda. Ozdobą łosia byka jest piękne poroże, skierowane na boki i ważące do 20kg, zrzucane co roku /od końca listopada do marca/. Te łosie, które na krótkich pniach wytwarzają szerokie łopaty z krótkimi pasemkami /zakończeniami rogów/ nazywają się łopatociami, te zaś, które wykształcają wąskie łopaty i długie pasemka - badylarzami. Samica łosia to łosza lub klempa, natomiast cielę łosia zwie się łoszakiem

Naturalną ostoję łosia stanowią rozległe nizinne lasy, pokryte krzewami, obfitujące w wodę, niedostępne moczary i bagienne łąki. Prowadzi on koczowniczy tryb życia, trzymając się w stadach: zimą po 10+15 sztuk, latem po 2+3 sztuki. Stare byki żyją w odosobnieniu.

Do szybkiego tępienia łosia przyczyniło się zapewne to, że pierścienie oraz inne wyroby z kopyt tych zwierząt były

przeważnie na amulety chroniące przed chorobami, a w szczególności przed padaczką i bólem głowy. Kopyto łośia, jak głosi tradycja, miało tylko wtedy lecznicze własności, gdy napastowany łoś lewą nogą podrapał się za uchem i właśnie w tym momencie został ubity.

Ostatni kampsinoski łoś padł w XIX w., podobno z rąk niedobitków armii napoleońskiej, cofającej się spod Moskwy. Dopiero w 1951 roku otrzymaliśmy z ZSSR 5 łośi, które rozmnożyły się do kilkudziesięciu sztuk w chwili obecnej.

Na uwagę zasługuje fakt, że spośród zwierząt objętych ochroną gatunkową tylko łoś został zaliczony do zwierzyny płowej. Zostało to podyktowane m.in. względami praktycznymi, ważnymi dla jego ochrony, a to dzięki możliwości stosowania za czyny godzące w ochronę tego gatunku ostrzejszych sankcji karnych zawartych w prawie łowieckim.

Ż M I J A

Można ją spotkać dość często, głównie na śródleśnych, niewielkich, nasłonecznionych łąkach o dużej wilgotności. Żmija występuje w Puszczy w różnych odmianach - od brunatnoszarych do czarnych. Ma wyraźną, zygzakowatą pręgę biegnącą wzdłuż całego grzbietu. Żmija jest gadem pożytecznym. Nigdy umyślnie nie atakuje człowieka, ale nie zawsze przed nim ucieka i dlatego łatwo jest na nią nadepnąć.

Z A S K R O N I E C

Najpospolitszy i najłatwiejszy do poznania wąż krajowy. Dorasta do 1,5 m długości. Cały stalowoszary, głowę ma czarną z wyraźnymi półksiężycowymi plamkami u jej nasady. Występuje w terenie wilgotnym, najczęściej nad brzegami wód. Potrafi świetnie pływać unosząc przy tym głowę nad wodą. Żywi się żabami, rybami i gryzoniami. Jest zupełnie nieszkodliwy, a schwytany może najwyżej opryskać przykro woniejącą cieczą.

Na Litwie zaskroniec, zwany giwojtosem, był zwierzęciem czczonym i często chowano go w domu. Oswaja się łatwo i - rzecz szczególna - jego smakołykiem jest mleko. Stąd powstał przesąd, jakoby wąż kradł mleko krowom.

G N I E W O S Z czyli M I E D Z I A N K A

Otoczony jest on legendą, że jest wężem jadowitszym od żmii i dlatego na równi z nim tępionym. Schwytany głośno syczy, a nawet kąsa, lecz zupełnie nieszkodliwie. Barwa gniewosza jest brązowa, o różnych odcieniach, z lekką smugą w okolicach szyi. Charakterystyczny jest brak typowego dla żmii zygzaka. Żyje na terenach zalesionych i suchych.

P A D A L E C

Gatunek jaszczurki o niewidocznych z zewnątrz odnóżach i dlatego zaliczany przez laików do węży. Jest to absolutnie niewinne zwierzątko o złoto-brązowym kolorze, żywiące się przeważnie owadami. Owiany ponurymi legendami padalec jest zawzięcie tępiony przez ludność wiejską.

C Z A P L A S I W A

Żyje w rezerwacie Czapliniec /zachodnia część Puszczy/ gdzie co roku buduje sobie liczne gniazda na szczytach sosen. Na żer lata nad Wisłę, gdzie nieruchomo czatuje na ryby, żaby i drobne zwierzęta wodne. W locie łatwo jest ją odróżnić od innych długonogich ptaków brodzących po szyi, złożonej na grzbiecie w kształcie litery "S". Czapla siwą jest ptakiem łownym, w przeciwieństwie do pozostałych gatunków czapli: purpurowej, białej i nadobnej. Tępiona jest zawzięcie przez rybaków, jednak poza gospodarstwami rybnymi spełnia pożyteczną rolę w selekcji ryb, odławiając głównie sztuki chore i słabe.

Ż U R A W P O S P O L I T Y

Ptak wielkości bociana, jest mieszkańcem odludnych moczarów śródleśnych. Gnieździ się koloniami, Żuraw jest ptakiem niezmiernie ostrożnym i czujnym; bardzo trudno jest go podejść. Pożywienie żurawia stanowią owady, mięczaki, gady, owoce /m.in żurawiny/. W locie bardzo łatwo jest go odróżnić od bociana ze względu na ubarwienie, krótszy dziób i wyraźnie zaznaczony ogon. W czasie lotu, alarmu, jak również o kilku określonych

porach nocy, żurawie wydają osobliwe, chóralne okrzyki, czyli tzw klangor. Są ptakami chronionymi.

BOCIAN CZARNY /rys.- Przewodnik "Przyroda Polska" - Bieszczady, str. 46/

Jest bliskim krewnym bociana białego, również chronionego. Ma czarne ubarwienie z metalicznym połyskiem. Jest bardzo ostrożny, unika sąsiedztwa człowieka. Gnieździ się na wysokich drzewach w okolicy Cichowęża - torfowiska w rezerwacie Sieraków we wschodniej części Puszczy, /kilka par/. Ciekawostką jest fakt, że o ile bocian biały zanika na terenie Europy - czarny występuje coraz częściej.

SOKÓŁ WĘDROWNY /rys.- "Zwierzęta na naszych szlakach", str. 47/

Jest wielkości jastrzębia, o wierzchu głowy i grzbiecie bardzo ciemnym, a spodzie ciała jasnym. Sokoły uderzają tylko na ptaki w locie, wzbijając się ponad ofiarę, a następnie spadając jak kula ze złożonymi skrzydłami. Stanowiska gniazdowe sokołów wędrownych w Puszczy Kampinoskiej należą do nielicznych w Polsce. Charakterystyczną cechą sylwetki sokoła w locie są ostro zakończone skrzydła i wąski, prosty ogon. Jest chroniony.

CHAMEDAFNE czyli MODRZEWICA PÓŁNOCNA /rys.- Przewodnik Chłudzkiego, str. 22/

Krzew bardzo rzadki w naszym kraju, ciekawy ze względu na najbardziej na południe i zachód wysunięte stanowisko w Europie. Ma ok. 0,5m wysokości. Charakteryzuje się skórzastymi liśćmi /o długości 2-3 cm i szerokości ok.1 cm/ oraz dzwonkowatymi, białymi kwiatami, tworzącymi na wierzchołkach pędów jednostronne grona. Kwitnie od kwietnia do czerwca, a czasem jeszcze drugi raz pod koniec lata. Jego liście są zimnotrwałe, trujące. Występuje na torfowisku Cichowąż. Prawnie chroniona.

BRZOZA BRODAWKOWA /"Rośliny na naszych szlakach", str.18-19/

Dorasta przeciętnie do 25 m wysokości. Młode drzewa mają koronę jajowato-stożkową. Młode gałązki, koloru brązowego, są wiotkie, zwisające, pokryte lepka substancją gumową. Kropelki tej substancji, zasychające na powierzchni gałązek tworzą wystające "brodaweczki". Górna granica wieku brzozy brodawkowej wynosi 100 lat.

BRZOZA OMSZONA

Dorasta do 15 m wysokości. Korę ma kredowo-białą, w dolnej części pnia brunatną, liście pojedynczo ząbkowane posiadają od spodniej strony w kątach nerwów kępki białych lub żółtawych włosków. Gałązki brzozy są sztywniejsze, gęsto owłosione, bez brodawek żywicznych.

BRZOZA CZARNA

Charakteryzuje ją ciemna kora, oraz gałęzie pionowo odrastające od pnia. Podobnie jak pozostałe gatunki brzozy najczęściej występuje w rezerwach: Sieraków, Granica, Wilków i Krzywa Góra.

Tysiące amatorów nart, śniegu i słońca przeżywają zimę drżenie serca. Plany wyjazdów w góry coraz trudniej zrealizować. Ciasno tam, nartostrady są niezbyt gościnne, podobnie jak schroniska.

My proponujemy inaczej tę sprawę załatwić. Proponujemy co niedzielne wypadki do Puszczy Kampinoskiej. Tym, którzy nie mają jeszcze zbyt wielkich ambicji zjazdowych proponujemy ośnieżone ścieżki podwarszawskiego Parku Narodowego. Bez tłoku, bez kłopotów.

Biegówki i ślądówki - to naszym zdaniem - najlepsze narty. Przyjemność wielka i niemały pożytek dla zdrowia. Przeżycia estetyczne nie mniej warte posmakowania niż urok długich zjazdów i widoki ośnieżonych szczytów.

Tu w Puszczy Kampinoskiej jest równie pięknie. Zimą cisza i nieprzetarte szlaki dają wielką satysfakcję. Łatwy teren, lekki sprzęt, dojazdy, małe koszty - to walory niepowtarzalne.

Świadczy o tym najlepiej ten właśnie już szósty rajd. Początkowo niewielu nas było, więcej niedowiarków niż narciarzy. Sami pewnie mieliście wątpliwości. I co?

Jeżeli przekonaliście się choć trochę do narciarskich wędrówek, polecamy następne. Jeżeli tylko śnieg pozwoli, mamy nadzieję, że będziemy się odtąd spotykać w Puszczy coraz częściej. Proponujemy kilka zaledwie malowniczych tras. Sprawdźcie sami czy to prawda. My już mamy to za sobą, ale chętnie pokażemy amatorom to wszystko, co zimą w Puszczy Kampinoskiej warte Waszego trudu.

1. Autobusem 201 dojeżdżamy do Dziekanowa Leśnego /pętla przy Szpitalu Dziecięcym/. Najlepiej wcześniej rano - śnieg jeszcze świeży. W minutę przypinamy deski i ruszamy szlakiem. Decyzja o wyborze trasy zapada po rozgrzewce /Boom/ przy rozwidleniu szlaków zielonego i czerwonego /Uroczysko Żydowskie/

Polecamy szlak czerwony. Skrajem rezerwatu Sieraków do gajówki Młynisko. Dalej lasem do Mogilnego Mostka. Wchodzimy

na tzw. Sejmową Drogę. Osiągamy skrzyżowanie dróg po przebyciu ok. 4 km. Zmierzamy w prawo czerwonym szlakiem nasypem - groblą ku szosie. Dochodzimy do Polany Śmierci. Cmentarz Mazoleum - Palmiry. Tu uwaga na samochody, warto zdjąć narty. Odpoczynek. Obejrzenie Cmentarza w zimowej szacie. Nie idziemy drogą. Dalej szlakiem czerwonym aż do skrzyżowania z zielonym. Skracamy w lewo. Z powrotem wychodzimy na szosę przy Mogile "Jerzyków" /skraj Pocięchy/. Rozpoczynamy powrót po przejściu przez wieś. Szlak zielony wiedzie wzdłuż południowego obrzeża rezerwatu Sieraków. Mijamy tzw. Łosiówkę, przecinką przez las w lewo, wychodzimy na polanę. Opodal gajówka Sieraków. Dalej szlakiem i drogą przez las, do podnóża pasa wydm /mostek/ i Uroczyska Na Miny. Stąd ścieżką między rozlewiskami sierakowskiego rezerwatu do Uroczyska Żydowskie. Do autobusu już blisko.

2. Znowu wcześniej rano /mniejszy tłok w autobusie/ z Dworca PKS Żytunia - Podmiejski. Autobus do Leszna. Dojeżdżamy do Zaborowa. W restauracji możemy łyknąć herbaty przed wyruszeniem. Narty przypinamy za wsią /szlak niebieski/. Rozgrzewka na trasie do zagajnika z tabliczką informującą o Cmentarzu poległych. /100 metrów w prawo/. Dalej szlakiem niebieskim do wsi Wygłędny. Rozwidlenia dróg - wybieramy północno-wschodnią /szlak niebieski/ przez rozległe łąki dochodzimy do Zaborowa Leśnego. Szlakiem żółtym ku Mogile Powstańców 1863. Powrót tą samą trasą. Trasa 14 km, około 4,5 godziny.

3. Tym samym autobusobusem dojeżdżamy do Leszna. Narty przypinamy już przy wejściu w las za Remizą Ochotniczej Straży Pożarnej. Zmierzamy ku wsi Szymanówek. Obok samotnej chałupy na wydmie wychodzimy na wąską trytwę, którą docieramy do pasa wydmowego zwanego Kowpackie Góry. Ich grzbietem /szlak niebieski/ dochodzimy do rezerwatu Zamczysko /w lewo/. Potem przez Nowe Zamczysko ku drodze prowadzącej obok rezerwatu Narty. Po wyjściu z lasu kierujemy się w prawo ku wsi Józefów i dalej ku wysokiej skarpcie ze schroniskiem PTTK w Kampinosie. Od Józefowa szlak żółty. Obiad, odpoczynek, powrót autobusem do Warszawy. Trasa około 17 km, 5-godzinna.

4. Autobusem 110 dojeżdżamy do Dąbrowy. Czarnym szlakiem do skrzyżowania z żółtym. Dalej w prawo aż do skrzyżowania z zielonym /Uroczysko Na Miny/. Stąd zielonym szlakiem do gajówki Sieraków i z powrotem lub od razu do skrzyżowania szlaków żółtego i zielonego do Uroczyska Żydowskie. Powrót autobusem 201 od Szpitala Dziecięcego. Jeżeli dojdziemy do gajówki Sieraków, mijamy ją, ale nie skręcamy w prawo ku wsi Pocięcha. Kierujemy się w lewo /bez szlaku/ ku wsi Sieraków, przecinamy ją w kierunku Izabelina. Dochodzimy do szosy Las-ki - Truskaw. Powrót PKS-em do dworca PKS Marymont. Trasa 4 godziny, około 12 km.

5. Tak jak przy wycieczce 4 dojeżdżamy autobusem do starej pętli 110 w Wólce Węglowej. Stąd szlakiem żółtym do gajówki Opaleń i dalej do wydmy Łuże, którą omijamy od zachodu. Dochodzimy do skrzyżowania ze szlakiem czarnym. Kierujemy się w prawo do Dąbrowy. Powrót autobusem 110. Wycieczka 2-godzinna, trasa około 6 km.

Organizatorzy VI Rajdu Narciarskiego w Puszczy Kampinoskiej; którymi są: Komisje Turystyki Narciarskiej Oddziału Stołecznego i Oddziału Międzyuczelnianego PTTK, optymistycznie założyli, że 22 i 23 stycznia będzie śnieg. W związku z tym zachęcamy do wzięcia z sobą nart na następujące trasy:

1. trasa 2 dniowa

Truskaw - Mogiła Powstańców 1863 - Roztoka - Zamczysko - Kampinos - Narty - Szymanówek - Kępiaste - Leszno.

Start 22.01.1972 przystanek PKS Truskaw godz. 9⁰⁰-11⁰⁰.

Dojazd Dworzec PKS Marymont godz. 8²⁵, 8⁵⁰, 9⁵⁰.

2. trasa 1,5 dniowa

Łazy - Bieliny - Granica - Józefów - Kampinos - Józefów - Narty - Szymanówek - Leszno.

Start 22.01.72 przystanek PKS Łazy godz. 16³⁰ - 19³⁰.

Dojazd Dworzec PKS Żytunia - Centralna godz. 15³⁰, 18⁴⁵, 21⁴⁵.

3. trasa 1 dniowa dla wprawnych

Zaborów - Wyględy Górne - Wyględy - Ławy - Nartowa Góra - Leszno.

Start 23.01.72 przystanek PKS Zaborów godz. 9³⁰ - 11⁰⁰.

Dojazd Dworzec PKS Wola godz. 8⁰⁰, 8³⁰, 9, 9³⁰, 10, 10³⁰.

4. trasa 1 dniowa tradycyjna

Truskaw - Zaborów Leśny - Mogiła Powstańców 1863 - Uroczy-sko Szalonka - Biała Łąka - Leszno.

Start 23.01.72 przystanek PKS Truskaw godz. 9⁰⁰ - 11⁰⁰.

Dojazd z dworca PKS Marymont 8²⁵, 8⁵⁰, 9⁵⁰.

5. trasa 1 dniowa młodzieżowa

Zaborówek - Kępiaste - Nartowa Góra - Leszno

Start 23.01.72 przystanek PKS Zaborówek godz. 9³⁰ - 11⁰⁰.

Dojazd Dworzec PKS Wola godz. 8³⁰, 9⁰⁰, 9³⁰, 10, 10³⁰

Autobus do Leszna przez Zaborówek.

6. trasa 1 dniowa okrężna

Leszno - Kępiaste - Szymanówek - Leszno

Start 23.01.72 przystanek PKS Leszno godz. 9³⁰ - 11⁰⁰.

Dojazd Dworzec PKS Wola jak wyżej /trasa 5/

Dojazd Dworzec PKS Wola godz. 8³⁰, 9, 9³⁰, 10, 10³⁰.

Zachęcamy także do wzięcia udziału w zawodach narciarskich na zakończeniu w Lesznie.

Organizatorzy zapraszają:

- noclegi w schronisku w Kampinosie dla 1 i 2 trasy,
- punkty na NON lub OTP
- plakietkę,
- nagrody w zawodach i konkursach.

Wpłata na rajd wynosi:

- na trasy 1 i 2 - 20 zł,
- na pozostałe - studenci, młodzież szkolna, przodownicy turystyki kwalifikowanej i organizatorzy turystyki 10 zł.

Zapisy i wpłaty do dnia 19.01.72

1. w Oddziale Stołecznym PTTK Warszawa, ul. Świątokrzyska 32 godz. 12-16,
2. w Gmachu Głównym Politechniki Warszawskiej, Plac Jedności Robotniczej 1 w Kiosku PTTK w Auli Głównej - w godz. 12-16. tel 210-07-681.

Informacje o sprzęcie można uzyskać w podanych wyżej dwóch miejscach.

Postanowienia końcowe:

1. Uczestnicy biorą udział w rajdzie na własną odpowiedzialność.
2. Rajd odbędzie się bez względu na pogodę.
3. Interpretacja regulaminu należy do Kierownictwa Rajdu.

Organizatorzy